

Kartlegging av nye renovasjonsløsninger i Ås sentrum

Saksbehandler: Magnus Ohren

Saksnr.: 21/01518-2

Behandlingsrekkefølge

Møtedato

Hovedutvalg for næring og miljø
Hovedutvalg for teknikk og plan
Formannskapet

26.05.2021

Kommunedirektørens innstilling:

1. Bruk av nedgravde avfallsbrønner legges til grunn som renovasjonsløsning for nye utbyggingsområder i Ås sentralområde.
2. Kartleggingen følges opp med utarbeidelse av temakart med oversikt over aktuelle plasseringer av nedgravde avfallsbrønner knyttet til alle aktuelle utbyggingsområder.
3. Hensiktsmessig kjøremønster for renovasjonskjøretøy i Ås sentrum skal avklares.

Ås, 07.05.2021

Trine Christensen
Kommunedirektør

Nils Erik Pedersen
Kommunalsjef teknikk, samfunn og kultur

Avgjørelsesmyndighet:

Formannskapet

Behandlingsrekkefølge:

Hovedutvalg for næring og miljø
Hovedutvalg for teknikk og plan
Formannskapet

Vedlegg:

1. Renovasjonsteknisk plan for Ås sentralområde 26.03.2021_01

Øvrige relevante dokumenter som ligger i saken:

Ingen

Saksbehandler sender vedtaket til:

Intern oppfølging

Saksutredning:

Fakta i saken:

Kommunedirektøren har gjennomført kartlegging av mulige renovasjonsløsninger i Ås sentrum, for byggeområdene innenfor områdeplan for Ås sentralområde samt dagens sentrumsbebyggelse.

Kartleggingen følger opp områdeplan for Ås sentralområdes krav om at det skal utarbeides renovasjonsteknisk plan for delområder innenfor områdeplanen, for å avklare hensiktsmessig renovasjonsløsning på et overordnet nivå. Ettersom det har vist seg vanskelig å få gjennomført renovasjonsteknisk plan på et overordnet nivå utover de enkelte detaljplanene, har kommunen selv gjennomført arbeidet med denne oversikten.

Sweco AS ble engasjert til å vurdere alle aktuelle renovasjonsløsninger. Det er som følge utarbeidet egen rapport som vurderer tre alternative renovasjonsløsninger for Ås sentralområde. Rapporten er vedlagt saken som vedlegg 1.

De alternative renovasjonsløsningene som er vurdert er *mobilt avfallssug*, *stasjonært avfallssug* og *nedgravde avfallsbrønner*. Det er vurdert virkninger av de ulike alternativene, og sammenlignet fordeler og ulemper. Videre er det gjennomført overordnede kostnadsberegninger for hvert alternativ, samt vurdert virkninger for klima og nærmiljøet.

Kartleggingen er gjort på oppfordring av Follo Ren IKS, som er renholdsoperatør i Ås. Follo Ren og aktuelle kommunale virksomheter har vært bidragsyttere i arbeidet.

Vurdering:

Kommunedirektøren vurderer at kartleggingen gir god oversikt over de aktuelle renovasjonsløsningene for Ås sentralområde. Fordeler og ulemper for hvert alternativ gir god oversikt og vurderes å være tilstrekkelig til å foreta et valg av retning for videre planlegging av renovasjonssystemet. De tre alternativene er beskrevet i egne avsnitt i rapporten, og de mest vesentlige funnene er redegjort for nedenfor.

Mobilt avfallssug

I korte trekk består mobilt avfallssug av lokale nedkast for avfall, med mellomlagring på stedet. En spesialbygget renovasjonsbil henter mellomlagret avfall ved faste tidspunkt, og knytter seg til ett dokkingpunkt i hvert delområde som gjør det mulig å hente opp avfall gjennom blåsemaskiner med undertrykk. Det er mulig å etablere ulike kamre for kildesortering.

Alternativet er vurdert å være kostnadskrevende. Behovet for mellomlagring, nedkastpunkter og dokkingpunkt per byggeområde gjør at løsningen også er arealkrevende sammenlignet med andre alternativer. Per i dag har Follo Ren heller ikke utstyr til å drifte mobile avfallssug. Kommunedirektøren anbefaler som følge at det i videre planlegging ikke legges til grunn bruk av mobilt avfallssug for Ås sentralområde. Alternativet er likevel vurdert i arbeidet for å sikre et uttømmende kunnskapsgrunnlag ved valg av løsning.

Ås kommune

Stasjonært avfallssug

I korte trekk består stasjonært avfallssug av et sentralisert system for avfallshåndtering, der det i de enkelte byggeområdene etableres nedkastpunkter som kobles til et system av rør under bakken med en sentral terminal innenfor 2 km fra byggeområdene. Terminalen er utstyrt med vifte som sikrer nok trykk til at avfall mellomlagret i byggeområdene hentes til terminalen. Dette kan skje på fastsatte tidspunkt, eller når avfallsmengden har nådd et visst nivå. Det kan etableres flere innkast, som sikrer både publikumsavfall, næringsavfall og mulighet for kildesortering. Fire aktuelle lokaliseringer av en slik terminal er vurdert i rapporten, for å gi et relevant grunnlag til å vurdere gjennomførbarheten til systemet i Ås. Av disse er en lokalisering syd i delområdet Langbakken vurdert som mest hensiktsmessig.

Blant de tre alternativene, er stasjonært avfallssug vurdert å være mest kostnadskrevende, ettersom behov for ny infrastruktur er omfattende både i form av rørledninger og etablering av sentral terminal. Løsningen vil føre til vesentlig økte byggekostnadene i sentrumsområdet dersom en gjennomføringsmodell med fordeling av kostnader mellom kommunen og eiendomsutviklere i området legges til grunn. Samtidig er alternativet vurdert å gi flest fordeler med tanke på klimapåvirkning, redusert transport, lavest arealbehov samlet sett og minst sjenanse i drift.

Nedgravde avfallsbrønner

Nedgravde avfallsbrønner består av lokalt etablerte oppsamlingsenheter som er helt nedgravd under bakkeplan med et tilhørende innkast over bakkenivå. Disse oppsamlingsenhetene er kjent som avfallsbrønner, og består av vanntette ytterkonteiner i betong, innerkonteiner i stål med bunntømming og et innkasthus for avfall montert på plattform over bakkenivå. Tilgang til innkastene kan styres enten gjennom elektronisk adgangskontroll, eller andre fysiske nøkkelløsninger. Konteinerne tømmes ved bruk av kranbil, som tømmer konteinerne ved gitte tidspunkt.

Nedgravde avfallsbrønner er i en viss utstrekning allerede tatt i bruk som renovasjonsløsning i sentralområdet, og er en veletablert løsning for renholdsoperatøren i Ås med alt nødvendig utstyr for drift allerede etablert. Løsningen er således det mest kostnadseffektive alternativet, der alle etableringskostnader er knyttet til de enkelte byggeområdene. Løsningen er også den mest arealkrevende, der areal til nedgravde konteinere må settes av lokalt i de enkelte byggeområdene, inklusive oppstillingsplass for kranbil. Selve tømmingen er også vurdert som minst sikker, og mest sjenerende, ettersom konteinere løftes godt over bakkenivå, som også medfører noe støy. Løsningen gir også høyeste klimagassutslipp, ettersom avfallspunkter etableres i alle byggeområder og gir størst behov for transport ved henting av avfall.

Økonomiske konsekvenser:

De økonomiske konsekvensene for kommunen er vurdert å utvilsomt være størst ved valg av stasjonært avfallssug. En løsning med avfallssug vil utgjøre en omfattende endring av renovasjonsløsningen i sentrumsområdet, med stort behov for ny infrastruktur. Det er imidlertid slik at kostnader knyttet til etablering ikke utelukkende behøver bæres av kommunen, og det finnes flere modeller for gjennomføring hvor store deler av kostnadene kan fordeles mellom

Ås kommune

kommunen og utbyggere av utviklingsområder. De ulike modellene for gjennomføring og eierskap er redegjort for i rapporten side 42, avsnitt 7.4.

Uavhengig av valg av gjennomføringsmodell, er det svært sannsynlig at kommunen selv er nødt til å dekke en forholdsmessig del av kostnadene ved etablering.

Av særlig betydning for de økonomiske konsekvensene for kommunen er behov for etablering av det sentrale anlegget for stasjonært avfallssug. Av alle vurderte lokaliseringer av en sentral, er deler av byggeområdet BAA1 syd i Langbakken vurdert som mest hensiktsmessig. Etablering av sentral på grunn kommunen allerede eier er vurdert, men ingen av disse alternativene vil dekke behovet en slik sentral har med tanke på dekningsgrad for sentrumsområdet. Skal det etableres sentral for stasjonært avfallssug vil det derfor måtte inngås forhandlinger om etableringen tidlig, enten ved at kommunen erverver grunn, eller at det inngås annen avtale for å sikre etableringen. I den forbindelse er det relevant at etablering av sentral kan kombineres med annen arealbruk, som bolig- eller næringsbebyggelse. Det vurderes til gjengjeld som en vesentlig utfordring at det bør tilrettelegges for at denne sentralen kan etableres tidlig for å imøtekomme den videre utviklingen av Ås sentrum for øvrig, og midlertidige løsninger for avfallshåndtering kan være aktuelle på kort til mellomlang sikt.

For nedgravde avfallsbrønner vil etablering, drift og vedlikehold følge dagens etablerte rutiner. De økonomiske konsekvensene for kommunen er derfor vurdert å være minimale ved å velge nedgravde avfallsbrønner. Etableringskostnader dekkes utelukkende av det enkelte utbyggingsprosjekt i sentrumsområdet. Dette vil være tilsvarende nyere byggeprosjekter i Ås sentrum og andre steder i kommunen, som ved Hotellkvartalet hvor nedgravde avfallsbrønner allerede er etablert og i drift.

Miljømessige konsekvenser:

Både klimapåvirkning og virkninger på nærmiljøet vil klart være best ved etablering av stasjonsnært avfallssug. Løsningen medfører minimalt med lokal transport av avfall, og henting av avfall er sentralisert til ett område ved gitte tidspunkter. Som følge gir løsningen minimalt med sjenanse knyttet til renovasjonsløsninger for sentrumsområdet sett under ett.

For nedgravde avfallsbrønner er de miljømessige konsekvensene vurdert å være tilsvarende som i dag. Løsningen gir først og fremst virkninger for nærmiljøet ved henting av avfall, både i form av sjenanse for naboer og forbipasserende, men også fordi det vil måtte settes av relativt omfattende, sentrumsnære og attraktive arealer til renovasjonsløsninger fremfor andre formål. Videre vil løsningen medføre mer trafikk, og gir som følge høyere klimapåvirkning enn ved stasjonært avfallssug.

Konklusjon med begrunnelse:

Kommunedirektøren vurderer at ulike renovasjonsløsninger i sentrumsområdet er grundig vurdert i den vedlagte rapporten. Alle de aktuelle fremtidige renovasjonsløsningene er tilfredsstillende redegjort for, og det er vurdert fordeler og ulemper for alle alternativene både med tanke på kostnader, gjennomføring, og virkninger for trafikk og nærmiljø. Rapporten vurderes å være et tilstrekkelig

Ås kommune

grunnlag til å kunne foreta et begrunnet valg av fremtidig renovasjonsløsning for Ås sentrum.

Kommunedirektøren er av den oppfatning at valg av renovasjonsløsning står mellom stasjonært avfallssug, og videre bruk av nedgravde avfallsbrønner i sentrumsområdet. Mobilt avfallssug vil være svært krevende å gjennomføre, særlig med tanke på at renovasjonsoperatøren ikke selv har redskaper til å drifte et slikt system, og er dyrt sett opp mot arealbehovet. Bruk av mobilt avfallssug er derfor vurdert som et uaktuelt alternativ.

Av de to aktuelle alternativene, fremstår etablering av stasjonært avfallssug som en tiltalende mulighet, og er vurdert å gi svært gode virkninger for nærmiljø og klimapåvirkning. Systemet vil medføre minimalt med trafikk knyttet til renovasjon, gi bedre bymiljø i næromgivelsene, og lavere klimapåvirkning enn de øvrige renovasjonsløsningene. Stasjonært avfallssug vurderes videre å være et fremtidsrettet renovasjonssystem, med mulighet for utvidelse av systemet på sikt.

Til gjengjeld vurderes stasjonært avfallssug som svært kostnadskrevende, ettersom behov for ny infrastruktur er omfattende og kostbart. Det vurderes som spesielt utfordrende å etablere selve sentralen for stasjonært avfallssug, særlig med tanke på at kommunen selv ikke eier arealer aktuelle for formålet på nåværende tidspunkt.

Selv om store deler av etableringskostnadene kan fordeles mellom kommunen og aktuelle eiendomsutviklere i sentrumsområdet, vurderes kostnadene ved etablering å være så høye at det kan få uheldige virkninger for utviklingen av Ås sentrum. Svært høye kostnader til avfallsløsninger, i tillegg til allerede avklart behov for oppgradering av øvrig infrastruktur i sentrumsområdet, kan føre til svært høye byggekostnader i sentrum.

Som følge av utfordringene knyttet til gjennomføring av stasjonært avfallssug, vil kommunedirektøren derfor anbefale at dagens renovasjonsløsning med bruk av nedgravde avfallsbrønner knyttet til det enkelte utviklingsområde fortsatt legges til grunn som renovasjonsløsning i Ås sentralområde. Kommunedirektøren anbefaler videre at arbeidet med renovasjonsløsning i sentrumsområdet følges opp med videre utredning av anbefalte plasseringer av de enkelte avfallspunktene i aktuelle byggeområder, samt anbefalt kjøremønster for renovasjonskjøretøy i sentrum sett under ett. Funn skal redegjøres for som temakart og legges til grunn for vurdering av avfallspunkter i nye detaljplaner i sentrumsområdet.

Alternativer:

Stasjonært avfallssug legges til grunn for fremtidig renovasjonsløsning i Ås sentrum. Den innledende kartleggingen som er gjennomført, følges opp med mer detaljert planlegging av stasjonært avfallssug med særlig fokus på gjennomføring, herunder detaljerte kostnadsberegninger, detaljplanlegging av foretrukne rørtraséer og øvrig infrastruktur, samt avklaring av muligheten for etablering av sentral.

Kan vedtaket påklages?

Nei

Ås kommune

Ikrafttredelse av vedtaket:
Umiddelbart